

Motion till riksdagen 2021/22:1318

av **Eva-Lena Jansson (S)**

En jämlik sjukvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vården av patienter med Parkinsons sjukdom och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Parkinson är en obotlig neurologisk sjukdom som drabbar cirka 2 000 svenskar varje år. De allra flesta som diagnostiseras med Parkinson är 50 år eller äldre, men omkring 10 procent är yngre än 40 år när symptomen debuterar. Totalt beräknas omkring 22 000 personer leva med Parkinsons sjukdom i Sverige.

Tack vare bland annat svenska forskningsgenombrott finns i dag goda möjligheter att behandla sjukdomens symptom. Men eftersom sjukdomen utvecklas över tid måste behandlingen justeras kontinuerligt för att på bästa sätt möta utvecklingen av symptomen.

Moderna och avancerade behandlingar har gjort det möjligt att bibehålla en hög livskvalitet. Med rätt insatser kan många personer med Parkinson fortsätta sitt yrkesarbete som vanligt. Detta förutsätter dock att behandlingen inleds i tid och att man som patient får rätt vårdinsats vid rätt tidpunkt.

För att personer med Parkinsons sjukdom, oavsett var de bor, ska få rätt vård och behandling behöver regionerna följa Socialstyrelsens nationella riktlinjer.

Bakgrund

År 2016 fattade Socialstyrelsen beslut om nationella riktlinjer för vården av patienter med Parkinsons sjukdom. Syftet med riktlinjerna är bland annat att säkerställa att vården håller hög kvalitet, att patienterna får rätt tillgång till vård samt att vården är jämlik över landet. I förarbetena till riktlinjerna pekade Socialstyrelsen på en rad problem som det nya styrdokumentet skulle bidra till att lösa. Myndigheten konstaterade bland annat att:

- Många patienter får inte en kontinuerlig uppföljning av sjukdomsförloppet
- Tillgången till kvalificerad personal är för låg
- Tillgången till avancerad behandling för patienter med svårare symptom är för låg
- Tillgången till avancerad behandling är ojämlik

Patientorganisationen Svenska Parkinsonförbundet medverkade aktivt i framtagandet av riktlinjerna och har varit pådrivande i arbetet för att förverkliga dessa.

Nuläge

Fem år efter införandet av dessa riktlinjer borde man kunna se fler tydliga positiva effekter men Parkinsonsjukas berättelser vittnar om att den kontinuerliga uppföljningen fortfarande saknas. Långa väntetider för att få träffa specialistläkare är tyvärr mer regel än ett undantag. Bristen på neurokirurger och neuropsykologer är fortfarande påtaglig. Följden av detta är att personer med Parkinsons sjukdom, som är i behov av avancerade behandlingar, inte får den specialistvård som Socialstyrelsens riktlinjer föreskriver. Istället tvingas sjuka leva med svåra symptom som skulle kunna behandlas.

Skillnad i tillgång till avancerad behandling

Vården är också ojämlik i landet. Enligt statistik från Socialstyrelsen så är det stora regionala skillnader när det gäller tillgången till avancerad behandling för personer med Parkinsons sjukdom. När Parkinsons sjukdom visar sig genom svåra motoriska fluktuationer, det vill säga stora variationer i rörelseförmågan, kan det bli aktuellt med avancerad behandling. Det finns idag tre former av avancerad behandling. Djup hjärnstimulering (DBS, Deep Brain Stimulation) innebär att man vid en neurokirurgisk operation sätter in elektroder i hjärnan, som kontinuerligt stimulerar vissa områden i hjärnan och därigenom bidrar till att minska rörelsesvårigheter. Pumpbehandling med levodopa-karbidopa-gel innebär att läkemedlet pumpas in via tolvfingertarmen, medan pumpbehandling med apomorfin ges under huden. Samtliga tre behandlingsmetoder har

hög prioritet i de nationella riktlinjerna, i de fall då annan läkemedelsbehandling har visat sig ha otillräcklig effekt

För att personer med Parkinsons sjukdom, oavsett var de bor, ska få rätt vård och behandling behövs åtgärder för att Socialstyrelsens riktlinjer ska förverkligas. Rättigheter måste stärkas, stödet i vardagen till personer med Parkinsons sjukdom och deras anhöriga samt tillgången till behandling måste avsevärt förbättras så att rätt vårdinsats ges vid rätt tidpunkt.

Ur Hälso och sjukvårdslagen

3 kap. Allmänt

1 § Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården

Eva-Lena Jansson (S)